

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Perspektifinden Mesleki Eğitime İlişkin Bir Durum Çalışması

Yılmaz KILIÇ¹ Ercan YILMAZ²

1, 2 Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye

ARTICLE INFO

Özet

Bu çalışmanın temel amacı, meslek yüksekokulu öğrencilerinin mesleki eğitime ilişkin algılarını araştırmaktır. Bu genel amaç doğrultusunda mesleki eğitimin önemine inanma, Meslek Yüksekokullarında mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinlikler, öğretim görevlilerinin mesleki eğitime verdiği önem, öğretim programlarında (ders içeriklerinde) mesleki eğitime ayrılan yer ve mesleki eğitimin daha etkili olması bağlamındaki önerilere yönelik katılımcıların görüşlerine başvurulmuştur. Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde “durum çalışması” deseni kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 20152016 akademik yılında Bitlis Eren Üniversitesi Adilcevaz Meslek Yüksekokulu’nun Turizm ve Seyahat Hizmetleri ile Turizm ve Otel İşletmeciliği Programlarında ön lisans öğrenimi gören 18 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, “yarı yapılandırılmış görüşme formu” kullanılmış ve veriler NVivo 8 nitel veri analizi programına aktarılarak “içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin çoğunluğunun mesleki eğitimin önemine inandıkları ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan eğitim programlarında (ders içeriklerinde) yeteri kadar mesleki eğitime önem verilmediği gözlemlenmiştir. Mesleki eğitimin daha kaliteli olması konusunda katılımcıların en çok vurguladıkları şey uygulama saatlerinin artırılmasıdır

© 2018 AEAD

Anahtar Kelimeler

Mesleki Eğitim, Öğrenci, Müfredat

A Case Study Related Vocational Training from the Perspective of The Students of Vocational High School

Abstract

The main purpose of this study is to explore perceptions of vocational high school students regarding vocational training. In the direction of this general purpose, believe in the importance of vocational education, performed activities related professional education at the

¹ Doktora Öğrencisi Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, Türkiye, kili0442@gmail.com

² Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Konya, Türkiye, ercanyilmaz70@gmail.com

Vocational High Schools, the importance attributed to vocational education by lecturers, allocated places for vocational education in curriculum and was consulted for the proposals of participants in the context of vocational education being more effective. This study was conducted by using "case study" design as a part of qualitative research approach. The study group is consisted of 18 participants, studying as associate degree in Tourism and Travel Services and Tourism and Hotel Management Programs of Adilcevaz Vocational High School of Bitlis Eren University in the academic year of 2015-2016. Data are obtained through "semi-structured interview form" and transferring into the qualitative data analysis program NVivo 8 and they are analysed by 'content analyses. The result of the study shows that majority of students believe the importance of vocational education. On the other hand, it was observed that enough importance had not been given to the vocational education in the curriculum. The participants emphasize to be increased the practice hours of vocational education to be more quality.

© 2018 AEAD

Keywords

Vocational Education, Student, Curriculum

GİRİŞ

Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini tespit etmede kullanılan en önemli ölçütlerden biri, o ülkenin sahip olduğu potansiyel insan kaynaklarının niteliğidir. Genel bir perspektiften bakıldığında, gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma çabalarının gerektirdiği insan kaynaklarını istenen nitelik ve nicelikte yetiştirmiş durumdadır. Buna karşılık, geri kalmış ülkelerin çoğu, ekonomilerinin gereksinim duyduğu insan kaynaklarını yetiştirme konusunda ciddi sıkıntılar yaşamaktadırlar (Şimşek,1999). Eğitim sisteminin birincil görevi toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilecek nitelikli insan gücünü yetiştirmektir. Eğitim sistemi, bu görevini ifa ederken öğrencileri üretken birer yurttaş olarak görür ve onları toplum yaşamına, meslekler dünyasına ya da ileri eğitime hazırlar. Özellikle ortaöğretim düzeyinde, söz konusu işlevler tutarlı biçimde kaynaştırılarak kişisel ve mesleki gelişim açısından bütünlüğü olan bir program uygulanmaya çalışılır (Şimşek, 1999). Küreselleşme sürecinde bireyden beklenen özellikler; sorumluluk alma, yaratıcı düşünme, değişime uyum gösterme, problem çözebilme, kolay iletişim kurma, grupla çalışabilme, işbirliğine yatkın olma, karmaşık teknolojik sistemleri anlayabilmektir (Binici ve Arı, 2004). Eğitimde etkinlik ve verimliliğin temel odak noktası sanayi ile okul arasında uyum ve amaç birliğidir. Çünkü eğitimin asıl amacı, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmenin yanında fertleri mutlu kılmak ve onlara bir gelecek kurmaktır. Gelişmiş ülkelerde eğitimde, düşünen, araştırabilen, sanatsal duyarlılığı olan, öz güvene sahip, girişimci bir genç kitlenin eğitilmesi amaçlanmaktadır. Sistemin yürütülmesinde yönetim, finansman, program geliştirme, uygulama ve değerlendirmeye kadar her safhada işveren ve işçi kuruluşları, akademik kurumlar, meslek kuruluşları, öğrenci, öğretmen ve velilerle birlikte gönüllü kuruluşların katkılarının sağlanması gerekir (Binici ve Arı, 2004).

Tüm bu niteliklere sahip yurttaşları yetiştirmek için eğitim sistemlerinde yapılacak yenileşmeler içinde mesleki eğitime ilişkin olanlar önemli bir yer tutmaktadır. Ancak temel sorun, bu köklü değişimin nasıl gerçekleştirileceğidir çünkü mesleki eğitimi etkileyen değişkenler ve bunlar arasındaki ilişkiler son derece karmaşık görünmektedir (Şimşek, 1999). Devlet bazında çeşitli çalışmalar ve eylem planları hazırlanarak uygulanmaya konulmuştur.

Meslek kursları, meslek liseleri ve son yıllarda da meslek yüksekokulları kurulmaya başlanmış ve tümünün ortak ve tek amacı mesleki donanıma sahip kaliteli ara eleman yetiştirmektir. Mesleki eğitim, milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünü şeklinde tanımlanabilir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1994). Mesleki eğitim gelişmiş ülkelerde bireylere el becerisi veya pratik aktiviteler yoluyla kariyer kazandırmayı amaç edinen bir meslek dalı olarak tanımlanmaktadır (Öçal, 2008). Mesleki eğitim; bir toplumdaki bireylerin meslek sahibi olabilmeleri ve mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yetenekleri kazandırmak suretiyle birey kabiliyetlerini fiziksel, entelektüel, duygusal, sosyal ve ekonomik yönlerden geliştirme süreci olarak tanımlanabilir (Hacıoğlu, 1992). Mesleki eğitim geniş ölçüde bireylerin verimliliğini artıran iş herhangi bir iş ilişkili öğrenme türü olarak tanımlanır ve mesleki ve teknik eğitim veren resmi kurum ve kuruluşları içerdiği gibi, iş başında ve iş dışında işyerlerinde verilen eğitimi de içerir (Gümüsoğlu, Ünal ve Kestane,2010). Mesleki eğitimin amacı, öz bir ifadeyle, bireyleri sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi almalarını sağlamaktır(Eşme, 2007).

Türkiye’de de mesleki anlamda eğitim, mesleki ve teknik liselerle, meslek yüksekokulları tarafından verilmektedir. Meslek Yüksekokulları, (YÖK Yasası, 2003) ve 2547 sayılı yasayla düzenlenmiş, temel misyonu ülkenin gereksindiği ara insan gücünü yetiştirmek olan genellikle dört yarıyılık eğitim veren yükseköğretim kurumlarıdır(Gümüsoğlu, Ünal ve Kestane,2010). İki yıllık Meslek Yüksekokulları çeşitli sektörlerin ihtiyacı olan ara elemanları yetiştirmek amacıyla kurulmuşlardır. Böylece Meslek Yüksek Okullarının vermiş olduğu mesleki eğitimle bireylerin gerek duyduğu bilgi ve becerileri kazandırarak okul sonrası kendi alanlarıyla ilgili sektörün ara eleman ihtiyacını karşılamaktır (Şahin ve Fındık, 2008). Günümüzde yaşanan rekabet doğrultusunda insan sermayesinin önemi arttıkça, eğitimin değerinin de arttığı görülmekte ve meslek yüksekokullarının, nitelikli ara eleman yetiştiren kurumlar olarak toplumun gelişiminde oynadığı rolün önemi belirginleşmektedir (Gümüsoğlu vd, 2010). Daha önceleri ortaöğretim kurumları tarafından verilen turizm eğitimi artık ülkemizde yükseköğretim düzeyinde 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu çerçevesinde, üniversiteler tarafından önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde olmak üzere 3 şekilde gerçekleştirilmektedir. Önlisans eğitimi, belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan 2 yıllık 4 yarıyılık eğitim-öğretim veren Meslek Yüksekokulları oluşturmaktadır(Ünlüönen ve Boylu, 2005). Meslek yüksekokulları; 2547 Sayılı Yasa ile üniversiteler bünyesine alınan MYO’ları hem yörenin özelliğine göre ara insan gücü gereksinimini karşılamak, hem de yükseköğretim eğitimi alma talebindeki öğrenci yoğunluğunu azaltmak üzere Türkiye geneline yayılmıştır (Tunç, 2005). Bu okullar, meslek lisesini bitirmiş ve aynı zamanda yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilerin alanında sınavsız kayıt yaptırdığı, meslek lisesi haricindeki öğrencilerinde yükseköğretim sınavına girerek istedikleri bölüm için belirlenen puanı sağlayan öğrencilerin de kayıt yaptırabildiği yükseköğretim kurumudur. Dört veya altı yarıyılık süre zarfında buralarda eğitim gören bireyler sektörün kalifiye ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere yetiştirilmektedir (Aktaşlı, Kafadar ve Tüzün, 2012). Mesleki eğitimde önemli bir hususta ulusal ve küresel gelişimleri göz önüne alarak toplumun ve iş dünyasının ihtiyaç, istek ve beklentilerini sürekli karşılayacak şekilde kurumun gelişmesini sağlamaktır (Özgüler, Koca ve Özgüler, 2013).

İstihdam çağındaki bireylerin niteliğini belirleyen en önemli faktörlerden biri kuşkusuz almış olduğu eğitimidir. Günümüz Türkiye'sinde belirli bir meslekte uzmanlaşmaya yönelik mesleki eğitim, yükseköğrenim düzeyinde meslek yüksekokullar ve yüksekokullar tarafından verilmektedir. Meslek Yüksekokulları önlisans düzeyindeki iki yıllık mesleki eğitimle, özellikle istihdam piyasasının ara elaman ihtiyacını karşılayan mesleki eğitim kurumları olarak değerlendirilmektedir (Morkoç ve Doğan, 2014). Mesleki ve teknik eğitim, sektörün ihtiyacı olan nitelikli ara eleman istihdamını oluşturmada önemli bir görevi yerine getirmektedir (Sarıbiyık, 2013). Yeterlilik ve nitelik kavramları hiç şüphesiz her seviyedeki eğitimin olduğu gibi, Meslek Yüksekokullarındaki eğitimin de en başta gelen amacı olmalıdır. Çünkü ekonominin gelişme sürecine Meslek Yüksekokulu mezunlarının dinamik bir katkı sağlayacağı beklenmektedir. Bu nedenle, her Meslek Yüksekokulu mezunu almış olduğu eğitimle, çağdaş insan kaynakları piyasasının beklentilerine uygun mesleki donanımına sahip olması gerekir(Ulus, Tuncer ve Sözen, 2015). Mesleki eğitimin amaç ve hedefleri incelendiğinde; mesleki eğitimin uygulamaya dayalı olması gerektiği ve eğitim-öğretim ortamının iş ortamının kendisi olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda mesleki eğitimde; ortaya çıkan değişim ve gelişmelere dayalı eğitim-öğretim programlarının günden güne güncellenmesi büyük önem taşımaktadır (Aymanıuy ve Aymanıuy 2002).

Meslek Yüksekokulları öğrenimi süresince öğrencilere hem teorik hem de uygulama imkanlarıyla mesleki eğitimin kazandırılması amaçlanmaktadır. Verilen mesleki eğitimin yanında staj uygulamaları sayesinde de öğrencilere özel sektörde bazı uygulamaları gerçekleştirme imkanı sağlanmaktadır. Staj uygulamaları aynı zamanda üniversite ile özel sektör arasındaki işbirliğinin kurulmasında kilit rol oynayabilir (Uçar ve Özerbaş, 2013). Bu nedenle mesleki eğitim almış öğrencilerin teorik bilgi ve becerilerini pekiştirmek için uygulamalı olarak staj yapmaları büyük önem kazanmaktadır. Böylece stajların mesleki yeterliliğe olumlu katkıları olabilmektedir. Çünkü bu sayede hem mesleki becerileri hem de sektöre yönelik tecrübeleri artabileceği düşünülmektedir(Kaysi ve Gürol, 2017).

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı, Meslek Yüksekokullarında eğitim gören öğrencilerin almış oldukları dersler çerçevesinde verilen mesleki eğitimin yeterli olup olmadığı konusuna yönelik algılarını tespit etmektir. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Mesleki Eğitimin önemine inanıyor musunuz?
2. Okulunuzda mesleki eğitim ile ilgili yapılan faaliyet var mıdır?
3. Öğretmenleriniz mesleki eğitime önem vermekte midir?
4. Öğretim programlarında mesleki eğitime yeteri kadar yer verildiğini düşünüyor musunuz?
5. Mesleki eğitimin daha etkili olması konusunda önerileriniz nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizi üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada Meslek Yüksekokulunda eğitimlerini sürdüren öğrencilerin mesleki eğitimin önemi ile ilgili algılarını tespit etmek için durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı olan durum çalışmasında amaç belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya

koymak olduğundan elde edilen sonuçların farklı durumlara genellemesi söz konusu değildir. (Yıldırım & Şimşek, 2011). Ayrıca nitel bir araştırma modeli olan “durum çalışması” bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir (Büyüköztürk, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 akademik yılında Bitlis Eren Üniversitesi Adilcevaz Meslek Yüksekokulu'nun Turizm ve Seyahat Hizmetleri ile Turizm ve Otel İşletmeciliği Programlarında ön lisans öğrenimi gören 18 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Analizi

Veri toplama aracı olarak, formun nasıl doldurulacağına yönelik yönerge ile beş açık uçlu sorudan oluşan ve araştırmacı tarafından geliştirilen “yarı yapılandırılmış bir görüşme formu” kullanılmıştır. Bu form, çalışmanın amacına uygunluğu, açıklık ve anlaşılabilirliği açısından ilgili uzmanların görüşüne sunulmuş olup ve alınan dönütler doğrultusunda yeniden düzenlenerek uygulanmıştır. Bu yöntemin takip edilmesiyle ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır. Çünkü Büyüköztürk (2011), bir ölçme aracının kapsam ve görünüş geçerliğinin uzman görüşleriyle değerlendirilebileceğini vurgulamaktadır.

Veri toplama aracı, 01-02 Aralık 2015 tarihlerinde Bitlis Eren Üniversitesi Adilcevaz Meslek Yüksekokulunda ön lisans öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından, araştırmanın önemi ve kapsamı, bu kapsamda kullanılan görüşme formu ve nasıl doldurulması gerektiği konusunda çalışma grubuna doğrudan bilgi verilmiştir. Çalışma grubunun veri toplama aracını uygulama süresi yaklaşık 45 dakika sürmüştür. Görüşme formlarında elde edilen veriler öncelikle Word belgesi olarak kayıt edilmiş ve NVivo 8 nitel veri analizi programına aktarılarak “içerik analizi yöntemi” ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayacağı biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2011). İçerik analizi amaçları belirleme, kavramları tanımlama, analiz basamaklarını belirleme, mantıksal bir yapıyı geliştirme, kodlama kategorilerini belirleme, sayma, yorumlama ve sonuçları yazma aşamalarından oluşur (Büyüköztürk, 2014). Analiz sürecinde çalışma grubunun görüşme formunda yer alan sorular için belirttikleri görüşler çözümlenmiş ve ortaya çıkan temalar, aralarındaki bağları gösterir şekilde modellendirilmiştir. Modeldeki ilişkileri gösteren okların kalınlığı, o tema için yapılan yükleme (atıf) sayısı dikkate alınarak çizilmiştir. Elde edilen bu sayısal değer 1n-5n aralığına göre ok kalınlıklarının belirlenmesinde kullanılmıştır. Temalar için belirlenen ok kalınlığı arttıkça ilgili tema için yapılan yükleme sayısı da aynı oranda artmaktadır. Ortaya çıkan görüşler analiz edilirken kod sistemi kullanılmıştır. Kodlarda yer alan rakamlar, katılımcının numarasını vermektedir.

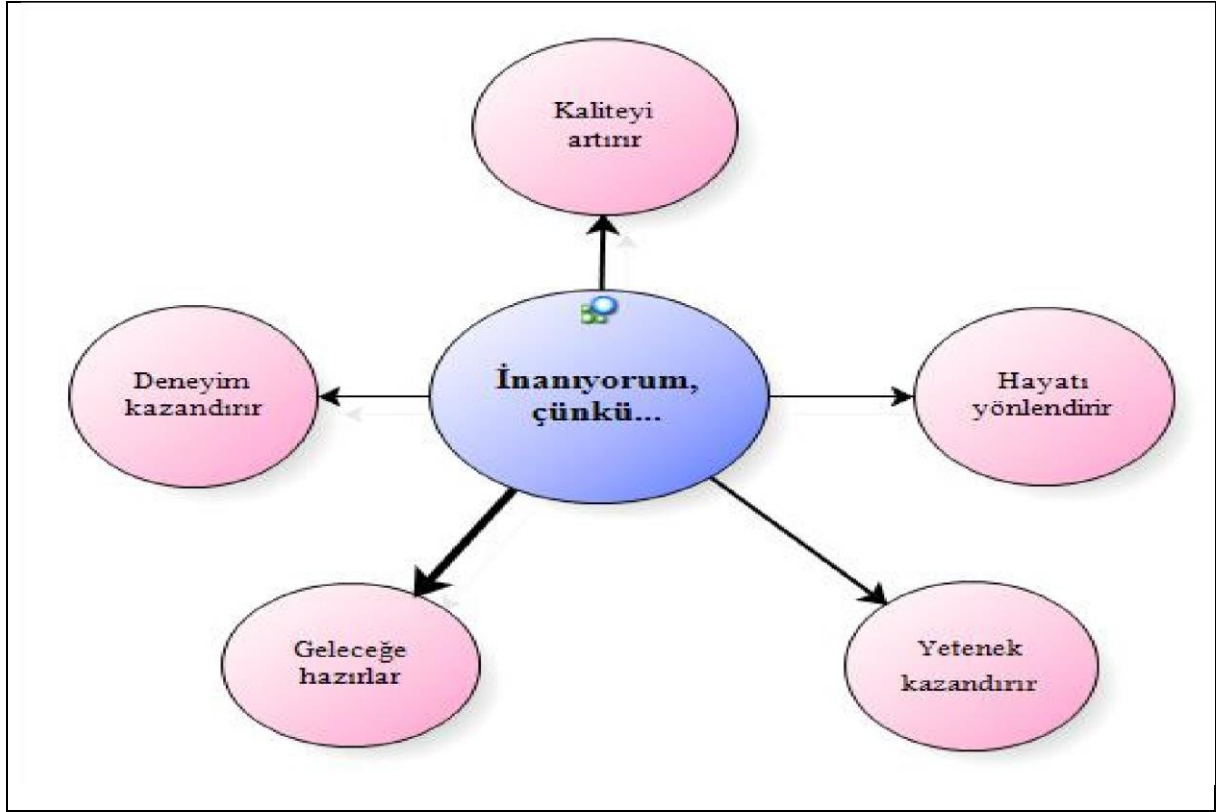
BULGULAR

Bu bölümde verilerin analizinden elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçlarında yer alan soruların sırası dikkate alınarak verilmiştir.

1. Mesleki Eğitimin Önemine İnanmaya İlişkin Çözümlemeler

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin mesleki eğitimin önemine inanmaya ilişkin görüşlerin nitel çözümlemesi sonucunda elde edilen model Şekil 1’de yer almaktadır. Ayrıca

mesleki eğitimin önemine inanmaya ilişkin elde edilen görüşler ve yükleme sayısı en fazla olan temalar detaylı olarak aşağıda verilmiştir.

Şekil 1: Mesleki Eğitimin Önemine İlişkin Şematik Gösterim

Geleceğe hazırlar: Yapılan araştırma sonucunda en fazla vurgu “geleceğe hazırlar” seçeneğine yapıldığı tespit edilmiştir. Bu da bize öğrencilerin mesleki eğitime inanmalarındaki temel faktörün “geleceğe hazırlar” teması olduğunu göstermektedir. Bununla ilgili verilen görüşler aşağıdaki gibidir.

“Evet, inanıyorum çünkü mesleki eğitim bizi ileride ilgilendiğimiz meslekle aramızda bir bağlantı kurar. Bizi üzerinde durduğumuz mesleğe hazırlar, bilgi almamızı sağlar.(1, Erkek)”

“Mesleki eğitimin önemine inanıyorum. Sonuçta okulumuz Meslek Yüksekokulu ve belirli branşlarda uzmanlaşan kadrosuyla hizmet veriliyor. Bizleri geleceğe hazırlıyorlar...(6, Erkek)”

“Mesleki eğitimin önemine inanıyorum. Mesleki eğitim bizi geleceğe hazırlamaktadır.(14, Erkek)”

“Mesleki eğitim insanı geleceğe hazırlayan ve meslek sahibi yapan önemli bir eğitim şeklidir.(17, Erkek)”

Kaliteyi artırır: Katılımcılar tarafından ikinci sırada en fazla vurgu “kaliteyi artırır” seçeneğine yapılmıştır. Katılımcıların görüşleri bu temanın önemini vurgular niteliktedir.

“Tabi ki inanıyorum. Çünkü farklı şeyleri öğreniyorum. Bu da yaşamımın kalitesini artırıyor...(4, Erkek)”

“Kesinlikle inanıyorum. Zira ülkelerin en temel meselelerinden biriside ulusal refahın arttırılmasıdır. Ulusal refahın arttırılması ise ancak sanayileşme ile mümkün olabilmektedir. Sanayileşmenin en belirgin unsuru ise bilgi beceri ve alışkanlıkları olan bireylerdir.(16,Erkek)”

“Aynı zamanda yapılan işlerin kalite ve verimini yükseltmesi, ülke çapında mesleki standartların sağlanması ve işyeri açmanın belli bir düzene bağlanmasını sağlar.(18, Erkek)”

Yetenek kazandırır: Katılımcılar tarafından belirtilen temalardan birisi de “yetenek kazandırır” temasıdır.

“Evet inanıyorum. Nedeni insana çok faydalı bir eğitimidir. İnsan, dil olsun, teknolojik olsun ve daha nice sosyal bilim dallarında yetenek kazanıyor...(2, Erkek)”

“Evet inanıyorum. Mesleki eğitim geniş ve kapsamlı olduğu için kişisel problemler daha çabuk çözülüyor. Bunun sonucu olarak başarı endekslisi adımların atılması kolaylaşır.15, Erkek)”

Deneyim kazandırır: Vurgu yapılan temalardan biri de “deneyim kazandırır” temasıdır.

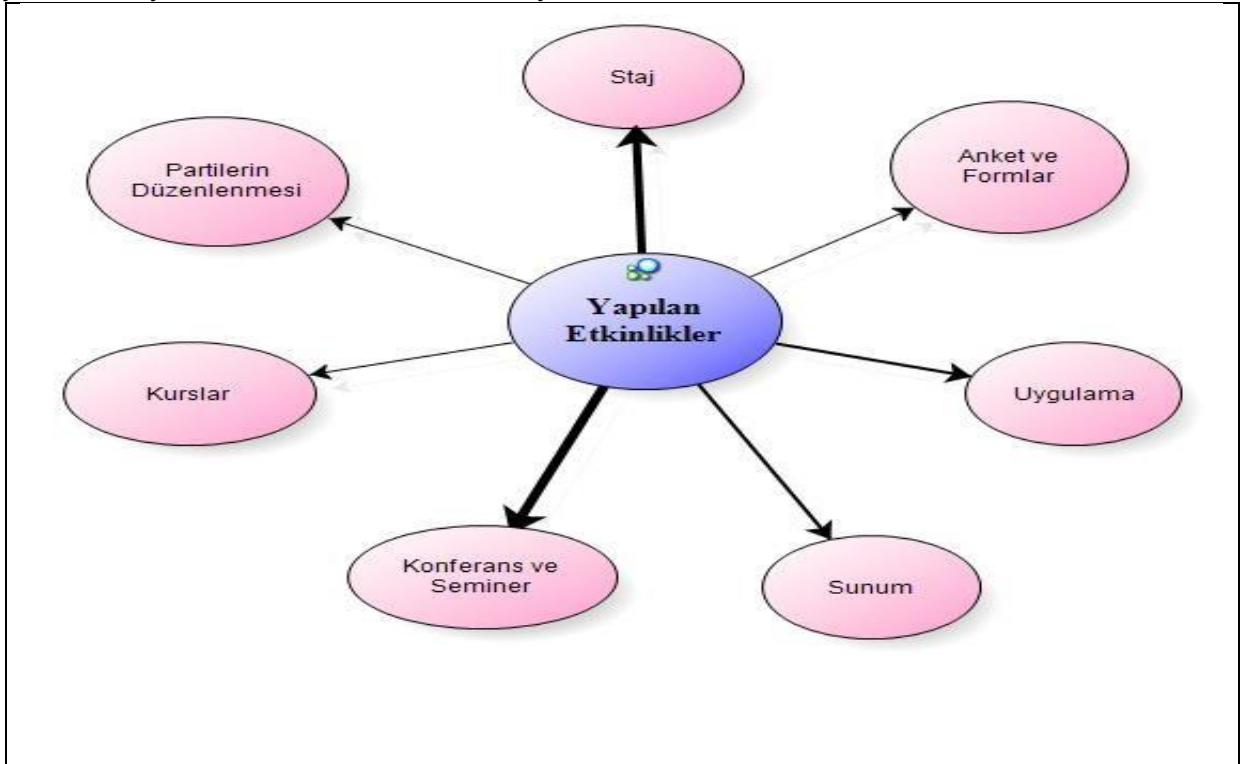
“Evet. Mesleki eğitim son yıllarda ülkemizde hızla artmaktadır. Mesleki eğitim veren okullarımız sayesinde bilgili, deneyimli ve tecrübeli oluyoruz.(10, Kadın)”

Hayatı yönlendirir: “Hayatı yönlendirir” temasına vurgu yapılmıştır.

“Evet, tabi ki inanıyorum. Çünkü mesleki eğitimin bize şimdiden kazandırdığı pek çok şey var. Hayatımızı yönlendirir...(13, Erkek)”

2. Mesleki Eğitim ile İlgili Yapılan Etkinliklere İlişkin Çözümlemeler

Okulda mesleki eğitimle ilgili yapılan etkinliklere ilişkin yöneticilerden elde edilen görüşlerin içerik analiziyle çözümlemesi sonucunda oluşturulan model Şekil 2’de yer almaktadır. Mesleki eğitim bağlamında yapılan etkinliklere ilişkin belirtilen görüşler ve yükleme sayısı en fazla olan temalar detaylı olarak tasvir edilmiştir.

Şekil 2: Mesleki Eğitimin Önemi İle İlgili Yapılan Etkinliklere İlişkin Şematik Gösterim

Konferans ve Seminer: Mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinliklere ilişkin elde edilen temalar arasında en fazla yüklemenin, “konferans” temasına yapıldığı tespit edilmiştir. Bu tema bağlamında belirtilen katılımcı görüşleri aşağıda listelenmiştir.

“Evet, okulumuzda mesleki eğitimle ilgili yapılan etkinlikler var. Konferans ve seminerlerin yapılması...(1,Erkek)”

“Belli konular hakkında konferans ve seminerlerin düzenlenmesi gibi etkinlikler vardır.(2, Erkek)”

“Evet, okulumuzda Mesleki eğitimle ilgili konferans ve seminer gibi çeşitli etkinlikler oluyor. (3, Erkek)”

“Okulumuzda mesleki eğitim ile ilgili etkinlikler bulunmaktadır. Konferans ve seminerler verilmektedir.(7, Kadın)”

“Evet, zaman zaman konferanslar ve seminerler verilmektedir.(9, Kadın, 10,Kadın)”

Staj: Mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinliklere ilişkin elde edilen temalar arasında ikinci sırayı staj almaktadır. Bu temaya referans olan görüşler:

“Okulumuzda Mesleki eğitim ile ilgili ara sıra etkinlikler yapılmaktadır. Bu etkinlikler staj vb...(4, Erkek)”

“Evet vardır. Yapılan stajlar etkinliklere birer örnektirler.(15, Erkek)”

“Staj işbaşında eğitim etkinliğidir. Konuya bu ölçekte baktığımda yeterli düzeyde olmasa da, öğrencilerin staj çalışmaları okul hayatı içerisinde 30 iş günü ile sınırlandırılmış bulunmaktadır.(16, Erkek)”

Sunum: Mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinliklere ilişkin elde edilen temalar arasında “uygulama” da kayda değer bir yer bulmaktadır. Uygulamaya ilişkin ifadeler aşağıda betimlenmiştir.

“...bazı mesleki derslerde bilgisayar üzerinde ders işlenmesi gibi,(1, Erkek)”

“Etkinlikler yapılmaktadır. Derslerde yapılan slayt gösterileri bunlara örnek verilebilir. (17,Erkek)”

Anket ve formlar: Fazla yaygın olmamasına rağmen, okulda mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinliklerden biri de “anket ve formlar”dır. Bu konuda bir katılımcı şu şekilde görüşünü dile getirmektedir.

“...mesleki eğitimle ilgili sitede reklamların olması, anket ve formların düzenlenmesi,(1, Erkek)”

Kurslar: Mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinliklere ilişkin elde edilen temalar arasında kurslar teması da geçmektedir. Bununla ilgili katılımcının görüşü aşağıda belirtilmiştir.

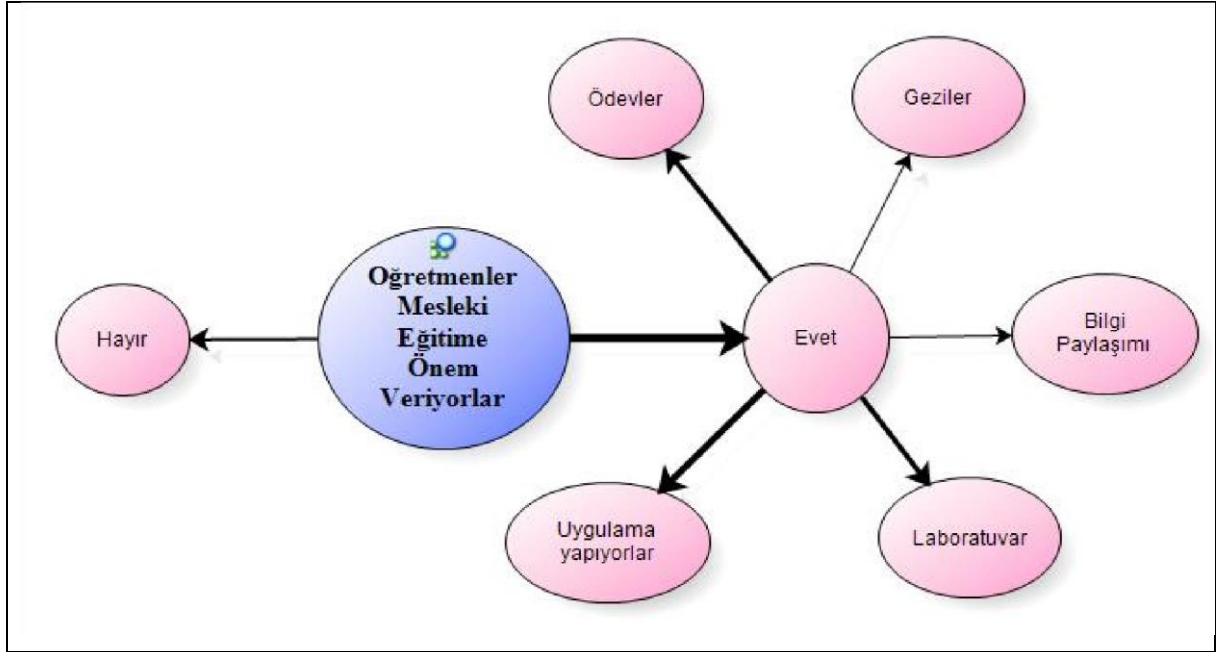
“...değişik sivil toplum kuruluşları, sendikalar, meslek odaları ve işletmeler tarafından yapılabilecek kurslar” (16, Erkek) şeklinde ifade etmektedir.

Partilerin düzenlenmesi: Mesleki eğitim etkinlikleri arasında “partilerin düzenlenmesi”de olduğu ancak bunun fazla atıf almadığı sadece bir katılımcı tarafından gündeme getirildiği tespit edilmiştir.

“Okulumuzda Mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinlikler ara sıra yapılmaktadır. Bu etkinlikler staj, konferans, partilerin düzenlenmesi vb.(4, Erkek)”

3. Öğretmenlerin Mesleki Eğitime Verdiği Öneme İlişkin Çözömler

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin görüşleri doğrultusunda öğretmenlerin mesleki eğitime verdiği öneme ilişkin görüşleri nitel analizi sonucunda oluşturulan model Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3: Öğretmenlerin Mesleki Eğitime Önem Vermelerine İlişkin Şematik Gösterim

Uygulama yapıyorlar: Çalışmaya katılan öğrencilerin belirttikleri görüş doğrultusunda öğretmenlerin mesleki eğitime verdikleri öneme ilişkin en fazla atıf “uygulama yapıyorlar” temasına yapılmıştır. Bu çerçevede belirtilen görüşler şunlardır:

“Evet, önem veriyorlar hocalarımız mesleki derslerde gayet ilgililer. Üzerinde fazla duruyorlar. Uygulamalı olarak anlatıyorlar. (1, Erkek)”

“Evet, önem veriyorlar. Mesleki Yabancı Dil dersinde hocamız sürekli uygulamalı olarak Mesleki İngilizce işliyor. (3, Erkek)”

“Mesleki eğitime önem veren hocalarımız vardır. Dersleriyle ilgili çeşitli uygulamalar yapıyorlar. (5, Erkek)”

“Evet, öğretmenlerimiz Mesleki Eğitime önem veriyorlar. Uygulamalı olarak slaytlar halinde derslerin işlenmesi. (7, Kadın)”

“Evet. Öğretmenlerimiz mesleki dersleri uygulamalı olarak anlatıyorlar. (10, Kadın)”

“Bölgesel ve okul imkânları düşünüldüğünde mesleki eğitim daha çok teorik düzeyde kalmaktadır. Yine de bu konuda bazı hocalarımız uygulama saatlerinde uygun laboratuvar ortamında uygulama yaptırmaktadırlar. (16, Erkek)”

“Derslerimizde yapılan çeşitli uygulamalar ve değişik kurumlarda yaptığımız stajları sayabilirim. (17, Erkek)”

Ödevler: Katılımcılar, öğretmenlerin mesleki eğitime önem verdikleri çerçevesinde “ödevler” temasına değinmişlerdir. Yapılan analiz sonucunda aşağıdaki görüşler tespit edilmiştir.

“Evet, bütün hocalarımız mesleki eğitime önem veriyorlar. Çeşitli sunumlar yaparak ve ödevler vererek bize katkı sağlıyorlar. (14, Erkek)”

“Evet, önem vermektedirler. Öğrencilerin öğrenmeleri için değişik tarzlar uygulamaktadırlar. Örneğin verilen ödevler önem verdiklerinin belirtisidir. (15, Erkek)”

Laboratuvar: Öğretmenlerin mesleki eğitime verdiği öneme ilişkin çıkan temalar arasında “laboratuvar” da yer almaktadır.

“Laboratuvarda slaytlı anlatımlarda mesleki eğitime önem verdiklerinin göstergesidir.(15, Erkek)”

“...bu konuda bazı hocalarımız uygulama saatlerinde uygun laboratuvar ortamında uygulama yaptırmaktadırlar.(16,Erkek)”

Geziler: Öğretmenler tarafından verilen önemlerden bir tanesi de “geziler” temasıdır. Bununla ilgili bir katılımcı görüş belirterek bu konuya temas etmiştir.

“Genel olarak baktığımızda önem veriyorlar. Turizm Bölümünde okuyan bir kişinin gezilere katılması, gezi düzenlemesi vb.(4,Erkek)”

Bilgi paylaşımı: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerden biri “bilgi paylaşımına” vurgu yapmıştır.

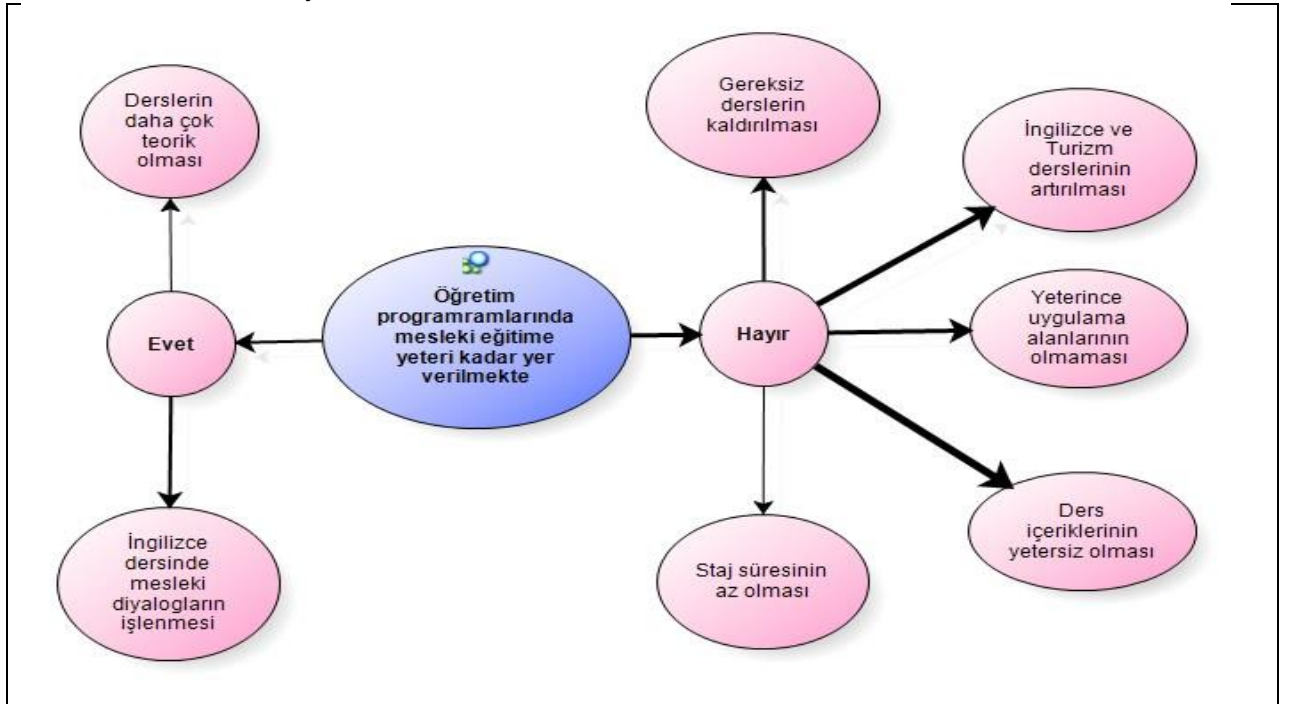
“Evet, öğretmenlerimiz Mesleki eğitime önem veriyorlar. Her türlü konuda öğrencilere yardımcı oluyorlar. Örneğin her hangi farklı konularda okulumuz konferans salonunda farklı Mesleki eğitim hakkında bilgi veriyorlar.(2, Erkek)”

Hayır, öğretmenler mesleki eğitime önem vermiyorlar: Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin bir bölümü ise, öğretmenlerin mesleki eğitime önem vermediklerini belirtmişlerdir. Bununla ilgili görüşler aşağıdadır:

“Hayır, öğretmenler mesleki eğitime önem vermiyorlar. .(8,Kadın,12,Erkek, 18,Erkek)”

4. Öğretim Programlarında Mesleki Eğitime Verilen Yere İlişkin Çözümlemeler

Öğrencilerin, öğretim programlarında (ders içeriklerinde) mesleki eğitime yeteri kadar yer verildiğine ilişkin belirttikleri görüşlerin içerik analiziyle çözümlemesi sonucunda elde edilen model Şekil 4’te yer almaktadır.

Şekil 4: Öğretim Programlarında Mesleki Eğitime Yeteri Kadar Yer Verilmesine İlişkin Şematik Gösterim

Hayır, Öğretim programlarında mesleki eğitime yeterince önem ve yer verilmemektedir:

Yapılan analiz sonucunda ortaya çıkmıştır.

Ders içeriklerinin yetersiz olması: Öğrencilerin, öğretim programlarında (ders içeriklerinde) mesleki eğitime yeteri kadar yer verildiğine ilişkin belirttikleri görüşlerin sonucunda en fazla “ders içeriklerinin yetersiz olması” temasını vurguladıkları ortaya çıkmıştır.

“Eksiklikler sayılamayacak kadar çok. Ders içerikleri daha zengin olmalı. (5, Erkek)”

“Özellikle İngilizce ders içeriği ve saati artırılmalı.(6, Erkek)”

“ Bence pek verilmiyor. Ders içerikleri bazen yetersiz kalabiliyor.(11, Kadın)”

“Kesinlikle hayır. Ders içerikleri daha zengin hale getirilebilir.(12, Erkek)”

“Öğretim programlarında ve ders içeriklerinde Mesleki eğitime yeteri kadar önem verilmiyor.(18, Erkek)”

İngilizce ve Turizm derslerinin artırılması: Öğrencilerin, öğretim programlarında (ders içeriklerinde) mesleki eğitime yeteri kadar yer verildiğine ilişkin belirttikleri görüşlerin sonucunda ikinci olarak en fazla “İngilizce ve Turizm derslerinin artırılması” teması olmuştur. “Hayır. İngilizce, Turizm gibi mesleki derslerin artırılması gerekiyor.(4, Erkek)”

“Cevabım tabi ki hayır. Çünkü ben Turizm okuyan biriyim ve Mesleki Yabancı Dil olan İngilizce ders saatleri oldukça yetersiz bunların artırılmasını istiyorum.(8, Kadın)”

“Mesleki eğitimin daha fazla olması özellikle Mesleki İngilizcenin ders saati artırılmalı diye düşünüyorum.(9,Kadın)”

“Öğrencilerin kendilerini her alanda ifade edebilmeleri için olarak Mesleki Yabancı İngilizce ‘ye ağırlık verilmelidir.(16, Erkek)”

Yeterince uygulama alanlarının olmaması: Katılımcılar tarafından en fazla yüklemenin yapıldığı diğer bir tema ise “yeterince uygulama alanlarının olmaması” temasıdır. Bu temaya referans olan katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

“Hayır düşünmüyorum. Çünkü yeterince uygulama alanımız ve uygulama otelimiz yok. (10, Kadın)”

“Hayır, tabi ki Uygulamaya daha çok yer verilmeli.(13, Erkek)”

“Teorik anlamda evet, uygulama ve sektör işbirliğinde ise hayır. Her bölümün ders içerikleri bölüm bazında yeniden gözden geçirilmeli, uygulama saatleri arttırılmalı, sektör uygulamaları sağlanmalıdır.(16,Erkek)”

Gereksiz derslerin kaldırılması: Yapılan araştırma sonucunda katılımcılardan biri “gereksiz derslerin kaldırılması” konusunda görüş belirtmiştir.

“Hayır. Bazı dersler gereksiz konulmuş olmasa da olur.(6,Erkek)”

Staj süresinin az olması: Katılımcılardan biri ise “staj süresinin az olması” temasını dile getirmiştir.

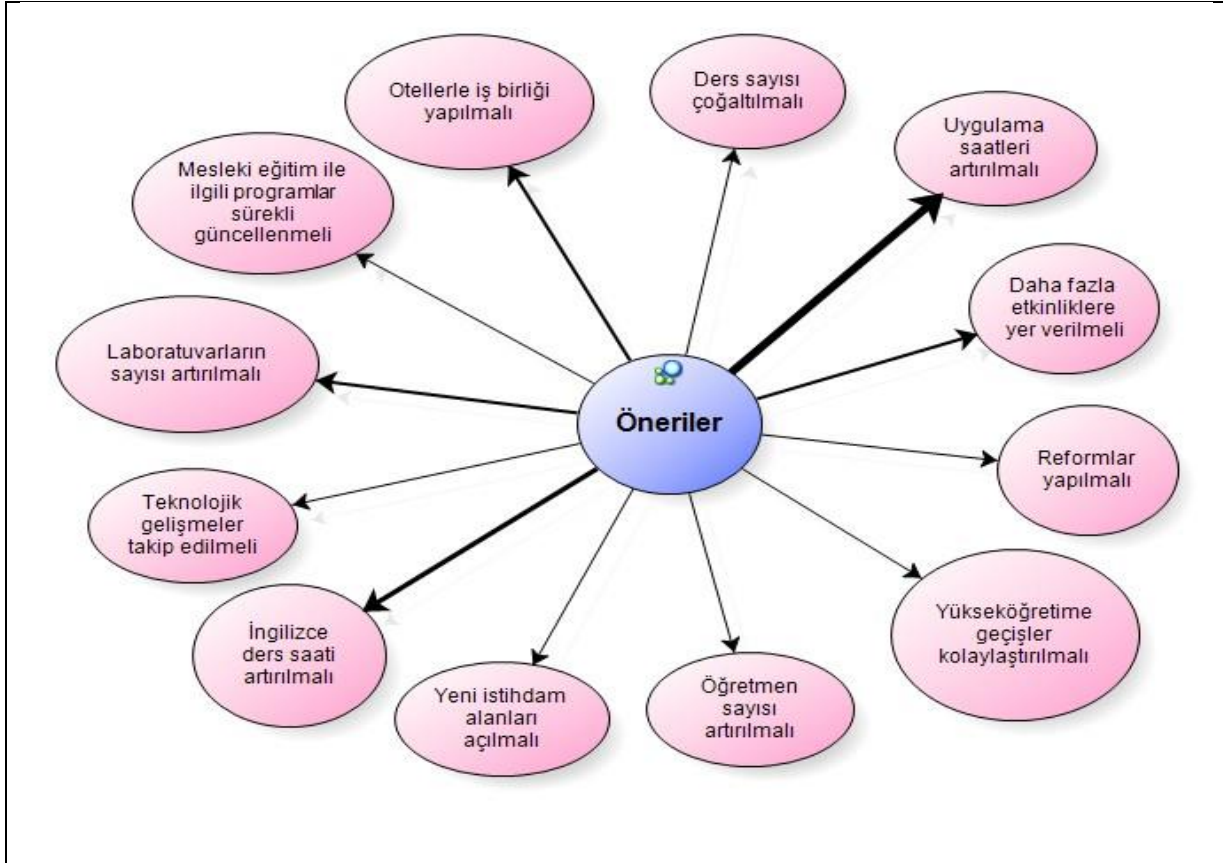
“Özellikle staj konusunda daha fazla gün ve daha etkin sağlanabilir.(16, Erkek)”

Evet, öğretim programlarında mesleki eğitime yeteri kadar önem verilmektedir: Araştırma grubunda yer alan bazı katılımcılar ise görüşlerini bu alt başlıklar altında dile getirmişlerdir. “İngilizce dersinde mesleki diyalogların işlenmesi ve derslerin daha çok teorik olması”

“Evet, Mesleki eğitime ders içerisinde de yeteri kadar önem veriliyor. Örneğin, Mesleki Yabancı

5. Mesleki Eğitimin Daha Etkili Olması Konusundaki Önerilere İlişkin Çözümler

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin, mesleki eğitimin daha etkili olması konusundaki önerilerine ilişkin görüşlerin nitel çözümlemesi sonucunda elde edilen model Şekil 5'te yer almaktadır.

Şekil 5: Mesleki Eğitimin Daha Etkili Olması Konusundaki Önerilere İlişkin Şematik Gösterim

Uygulama saatleri artırılmalı: Nitel analiz sonucunda en fazla yüklemenin “uygulama saatleri artırılmalı” temasına yapıldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda çalışma grubu, mesleki eğitimin etkili olması konusunda uygulamanın çok önemli olduğu fikrinde uzlaşa sağladıkları görülmüştür.

“Bilgisayarlı uygulama artırılmalı.(1, Erkek)”

“Hocalarımızın anlattıkları dersleri uygulama şeklinde işlemlerse daha verimli olur. (3,Erkek)”

“Mesleki eğitimin daha etkili olabilmesi için uygulamalı derslerin ve ders saatlerinin artırılmasından yanayım. (7, Kadın)”

“Uygulamalı derslerimiz yetersiz.(10, Kadın)”

“Daha çok uygulama yapılmalıdır.(12, Erkek)”

İngilizce ders saati artırılmalı: Çalışma grubunda yer alan öğrenciler tarafından, mesleki eğitimin daha etkili olması konusunda en fazla iki yüklemenin olduğu diğer bir tema ise “İngilizce ders saati artırılmalı” temasıdır. İngilizcenin mesleki eğitim bağlamında ne kadar önemli olduğu katılımcılar tarafından müşahade edilmiş bulunmaktadır.

“Mesleki İngilizce dersimiz sadece haftada 2 saat bu da yeterli olmuyor. Ders saati artırılmalıdır.(10,Kadın)”

“...İngilizce dersinin daha fazla olması(11, Kadın)”

“Turizm Bölümünde okuyan bir öğrenci olarak Mesleki İngilizce ders saatinin artırılması lazım.(15,Erkek)”

Laboratuvarların sayısı artırılmalı: Mesleki eğitimin daha etkili olmasına ilişkin yapılan nitel araştırma sonucuna göre katılımcılardan ikisi “laboratuvarların sayısı artırılmalı” temasını işlemişlerdir.

“...her bölümün kendine has laboratuvarların olması,(4,Erkek)”

“Laboratuvarlar çok yetersiz.(8, Kadın)”

Otellerle iş birliği yapılmalı: Bu çalışma Turizm öğrencilerine uygulandığında bir kısım öğrenci “otellerle iş birliği yapılmalı” önerisinde bulunmuştur.

“Turizm Bölümünün daha etkili olması için otellerle ilişkiler kurulmalı. Uygulama derslerinin otellerde yapılması daha randımanlı olur. (14,Erkek)”

“Haftada bir gün mesleki derslerin uygulaması anlaşılan bir otelde yapılabilir.(15,Erkek)”

Daha fazla etkinliklere yer verilmeli: mesleki eğitimin daha nitelikli olması için ortaya çıkan önerilerden biri de “daha fazla etkinliklere yer verilmeli” şeklindedir.

“Etkinliklerin çoğaltılması,(4,Erkek)”

“Sosyal etkinlikler mesleki eğitimin gelişmesine katkı sağlayabilir. Bundan dolayı çeşitli etkinlikler yapılabilir.(9, Kadın)”

Mesleki eğitimin daha kaliteli olması konusunda diğer öneriler aşağıdaki gibi listelenmiştir. **Ders sayısı çoğaltılmalı** teması, “Mesleki derslere az da olsa biraz daha önem verilmeli ve dersler çoğaltılmalı.(1,Erkek)”

Reformlar yapılmalı temasında “En baştaki önerim öncelikle daha da iyi reformlar yapılarak Mesleki eğitimin daha da yaygınlaştırılması. Toplum olarak bizimde bilgilenmemiz ve bilinçlenmemiz.(2,Erkek)”

Yükseköğretime geçişler kolaylaştırılmalı temasında ise, Ortaöğretimden yükseköğretime geçiş şartları kolaylaştırılabilir ve kontenjanlar sektörel gelişim ihtiyaçlarına göre belirlenebilir.(16,Erkek)”

Öğretmen sayısı artırılmalı temasında “Bölüm ve branş hocalarımızın sayısının artması lazım (6, Erkek)” diye dile getirmektedir.

Yeni istihdam alanları açılmalı teması “İstihdam alanı olmalı ve öğrenciler işsizliğe sürüklenmemelidir.(17,Erkek)”

Teknolojik gelişmeler takip edilmeli “Başta teknolojik gelişmelerin takip edilmesi. Mesleki eğitimle ilgili sosyal aktivitelerin düzenlenmesi vb.(5,Erkek)”

Mesleki eğitim ile ilgili programların sürekli güncellenmesi teması “Mesleki eğitimi veren okulların eğitim programlarının dersleri ve içerikleri hem dünyadaki gelişmeler hem de iş dünyasının ihtiyaçları dikkate alınarak iyileştirilmeli ve sürekli güncellenmelidir. (16, Erkek)”

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Meslek Yüksekokulu öğrencileri ve öğretim programı sarmalında mesleki eğitimin önemini tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmadan elde edilen verilerin içerik analiziyle ortaya çıkan bulgulara dayanarak şu sonuçlara ulaşılmıştır. Öğrencilerin mesleki eğitimin önemine inanmalarını sağlayan temel nedenleri; mesleki eğitimin bireylere deneyim, yetenek ve bilgi kazandırarak onları geleceğe hazırlamasıdır. Aynı zamanda mesleki eğitim toplumdaki hayatı yönlendirerek kişilerin yaşam kalitesini arttırmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, mesleki eğitimin önemine vurgu yapan temalar içerisinde ağırlıklı olarak; mesleki eğitim bizi geleceğe hazırlar teması odak noktası olmuştur. Bunu, kaliteyi artırır ve yetenek kazandırır temaları takip etmektedir. Mesleki eğitim ile ilgili yapılan etkinliklerin başında konferans ve seminer teması gelmektedir. En az vurgulanan tema ise anket-formlar, kurslar ve partilerin düzenlenmesi şeklindedir. Öğretmenlerin mesleki eğitime önem verdikleri temalara ilişkin görüşleri evet şeklinde olup, daha çok uygulama yaptıkları ve ödev verdikleri şeklinde belirtilmiştir. Öğretim programlarında mesleki eğitimin önemine ilişkin yeterince yer verilmekte midir? Şeklindeki soruya çoğunluğun cevabı hayır olup daha çok önem verilmesi ve özellikle uygulama alanlarının artırılmasıyla birlikte staj sürelerinin uzatılması ve İngilizce ile Turizm ders içeriklerinin yetersiz olması algısı ağırlık kazanmıştır. Morkoç ve Doğan (2014) tarafından yapılan araştırmada yabancı dilin ve uygulamalı eğitim alanlarının yetersiz olduğu saptanmıştır. İngilizce eğitiminin güçlendirilmesiyle birlikte teorik derslerin yanında alan ile ilgili pratik ve uygulamalı eğitime daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu bulgu, bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin büyük bir bölümünün öğretim programlarında mesleki eğitime yeteri kadar yer verilmediği konusunda hem fikir oldukları anlaşılmıştır. Demir (2015), Meslek Yüksekokullarında verilen mesleki eğitimin iş istihdamı açısından yeterli olmadığını ve mesleki eğitimin revize edilerek yeniden güncellenmesi gerektiğini; yaptığı araştırma ile belirtmektedir. Ancak katılımcıların çok az bir kısmı öğretim programlarında mesleki eğitime yeteri kadar yer verildiği görüşünde birleştikleri tespit edilmiştir. Mesleki eğitimin daha etkili olması konusundaki önerilere ilişkin bulgular dikkate alındığında en güçlü önerinin, mesleki eğitimde “uygulamanın” daha çok yer alması teması tespit edilmiştir. İngilizce ders saatinin artırılması, fazla etkinliklere yer verilmesi, otellerle iş birliği yapılması, laboratuvar sayısının artırılması, ders sayısının çoğaltılması, yeni istihdam alanlarının açılması, yükseköğretime geçişlerin kolaylaştırılması, reformların yapılması ve mesleki eğitim ile ilgili programların sürekli olarak güncellenmesi gibi öneriler katılımcılar tarafından dille getirilmiştir. Ünlüönen ve Boylu (2005), Uslu, Tuncer ve Sözer (2015), Kaysi ve Gürol (2017) tarafından yapılan araştırmalarda; öğrencilerin beceri ve yetkinliklerini geliştirebilmeleri için uygulama alanlarının yeterli olmadığı vurgulanmıştır. Ayrıca mesleki eğitimde İngilizcenin çok önemli bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Böylece bu bulgular mevcut çalışmada elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Genel olarak bakıldığında özellikle taşrada küçük ilçe merkezlerinde açılan Meslek Yüksekokullarının birçok konuda problem yaşadıkları görülmektedir. Bu problemlerin başında akademik kadro, barınma ve uygulama alanları gelmektedir. Nitekim, Özdemir (2006), Türkiye’de gerekli alt yapı olmadan ve yeterli akademik kadro yetiştirilmeden açılan taşra üniversiteleri, kemikleşen sorunlarla boğuşma konusunda her geçen gün kan kaybına uğramakta olduğunu belirtmektedir. Meslek Yüksekokullarının açılış amaçlarından biri belki de en önemlisi ara eleman yetiştirmektir. Mezunlarının daha kolay istihdam edilmeleri için teorikte öğrendikleri bilgilerini uygulama şeklinde tatbik etmeleri gerekmektedir. Bunları da yapabilmeleri için uygulama alanlarına ihtiyaçları vardır. Çoğu ilçelerde ve küçük yerleşim

alanlarında maalesef bu imkânlar bulunmamaktadır. Özellikle turizm bölümü öğrencilerinin uygulama ve staj yapabilecekleri yıldızlı otellerin olması gerekir. Meslek Yüksekokulları açılırken bu gibi gereksinimler göz önünde bulundurulabilir. Mesleki eğitimin her aşamasında yabancı dil, özellikle İngilizce eğitiminin güçlendirilmesi; ayrıca teorik derslerin yanında alana ilişkin pratik ve uygulamalı eğitime daha fazla ağırlık verilebilir. Uygulamalı derslerin sağlıklı yapılabilmesi için laboratuvar ve teknik donanım şartları iyileştirilmelidir. Birçok okulda yabancı dil ve uygulama imkânları sınırlı olduğundan, mezun olanlar hem yabancı dil yönünden hem de uygulama açısından yeterli görülmemektedir. Bu yetersizliklerin giderilmesi konusunda çeşitli çalışmalar ve uygulamalar yapılabilir. Okullar, uygulama konusunda özel sektörle daha sıkı işbirliği yaparak öğrencilerin yetişmelerine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaşlı, İ. Kafadar, S., ve Tüzün, I. (2012). Mesleki ve Teknik Eğitimde Güncellenmiş Durum Analizi Nisan 2012 İstanbul
- Alkan, C., Doğan, H., ve Sezgin, İ. (1994). Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Gazi Üniversitesi. İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara.
- Aymankuy, Y., ve Aymankuy, Ş. (2002) Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Turizm Eğitimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarının Buldukları Yerlerin Analizi Ve Turizm Eğitim İçin Bir Model, Turizm Eğitim Konferansı-Workshop, s.29-41, Ankara.
- Binici, H., ve Arı, N. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3 (2004) 383-396*
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Ankara, Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. 18.Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, Ö. (2015).Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşgücü Piyasasından Beklentileri Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 9, s. 553-564
- Eşme, İ. (2007), Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunlar, T.C. YÖK Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, Ankara.
- Gümüsoğlu, Ş. Ünal, S., ve Kestane, Ö. (2010).Meslek Yüksekokullarında Eğitimin Kalitesini Artırmaya Yönelik Çabalar ve Öğrenci Gözüyle Öğretim Elemanlarının Değerlendirilmesi İzmir Meslek Yüksekokulu Örneği *TÜBAV Bilim 3,(2), 201-214*
- Hacıoğlu, N. (1992). Balkan Ülkeleri Turizm Eğitim Semineri, İstanbul.
- Kaysi, F., ve Gürol, A. (2017). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşyeri Uygulamalı Eğitim Süreçlerinin Değerlendirilmesi. *Kesit Akademi Dergisi, 8, 266-280.*
- Morkoç, D.K., ve Doğan, M. (2014). Meslek yüksekokulu mezunu çalışanların mesleki eğitime yönelik görüşleri: Çanakkale Onsekiz Mart üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges, 4(4), 112-121.*
- Öçal, H. (2008). Mesleki Eğitim ve Mesleki Yönlendirme, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 99, 12- 19.

Özdemir, M. Ç. (2006). Türkiye’de öğretim elemanları. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.

Özgüler, D. Koca, T., ve Özgüler, T.A. (2013). Meslek Yüksekokullarında Eğitim Öğretim Süresinin İrdelenmesi *Electronic Journal of Vocational Colleges- UMYOS Özel Sayı*

Sarıbıyık, M. (2013). Meslek yüksekokullarında nitelikli işgücü yetiştirmek için 3+1 eğitim modeli. *APJES-Academic Platform Journal of Engineering and Science, 1(1), 39-41.*

Şahin İ., ve Fındık T. (2008). 'Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimin Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri. *TSA, , 12:3.*

Şimşek, A. (1999). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması.

Tunç, A. (2005). Yüksekokulların Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2). 75-81.*

Uçar, C., Özerbaş, A.M. (2013) Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki Ve Türkiye’deki Konumu. *Journal of Research in Education and Teaching. 2(2), 2146-9199*

Ulus, L.,Tuncer, N., ve Sözen, Ş. (2015). Mesleki Eğitim, Gelişim ve Yeterlilik Açısından Meslek Yüksekokullarının Önemi *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*

Ünlüöner, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye’de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, www.e-sosder.com, (3),12, 11-32.*

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Atıf İçin/Please cite as: Kılıç, Y., Yılmaz, E. (2018). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Perspektifinden Mesleki Eğitime İlişkin Bir Durum Çalışması (A Case Study Related Vocational Training from the Perspective of The Students of Vocational High School). *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 1-16.*
<http://dergipark//academiadergi.com>